

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/ NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

XITSONGA: RIRIMI RO ENGETELA RO SUNGULA (FAL)

PAPILA RA VUNHARHU (P3)

2023

TIMARAKA: 100

NKARHI: Tiawara ti $2\frac{1}{2}$

Papila leri ra swivutiso ri na tipheji ta 6.

SWITSUNDZUXO NA VUXOKOXOKO

1. Papila leri ri avanyisiwile hi SWIYENGE SWINHARHU:

XIYENGE XA A:	Xitsalwana	(50)
XIYENGE XA B:	Xitshuriwa xa xitsalwambiko xo leha	(30)
XIYENGE XA C:	Xitshuriwa xa xitsalwambiko xo koma	(20)
2. Hlamula xivutiso XIN'WE eka XIYENGE XIN'WANA na XIN'WANA.
3. Tsala hi ririmi leri u kamberiwaka hi rona.
4. Sungula XIYENGE XIN'WANA na XIN'WANA eka pheji YINTSHWA.
5. U fanele u kunguhata (Xik.:hi ku tirhisa mepe wa miehleketo/dayagiramu/chati ya nkhlukelano/marito ya nkoka), hlela no hlayisisa ntirho wa wena. Nkunguhato wu fanele wu vonaka EMAHLWENI ka xitshuriwa xin'wana na xin'wana.
6. Minkunguhato hinkwayo yi fanele yi kombisiwa. U tsundzuxiwa ku endla nkhwati ehansi ka minkunguhato hinkwayo.
7. U tsundzuxiwa ku tirhisa minkarhi hikwalomu ka:

XIYENGE XA A:	Timinete ta 80	
XIYENGE XA B:	Timinete ta 40	
XIYENGE XA C:	Timinete ta 30	
8. Nombora tinhlamulo tanihilaha ti nomboriweke hakona eka papila leri ra swivutiso hi mfanelo.
9. Tsala nhlokomhaka leyi faneleke eka nhlamulo YIN'WANA na YIN'WANA.
10. Nhlokomhaka YI NGA tekeriwi enhlokweni loko ku hlayiwa ntsengo wa marito.
11. Tsala swi basa no vonaka.

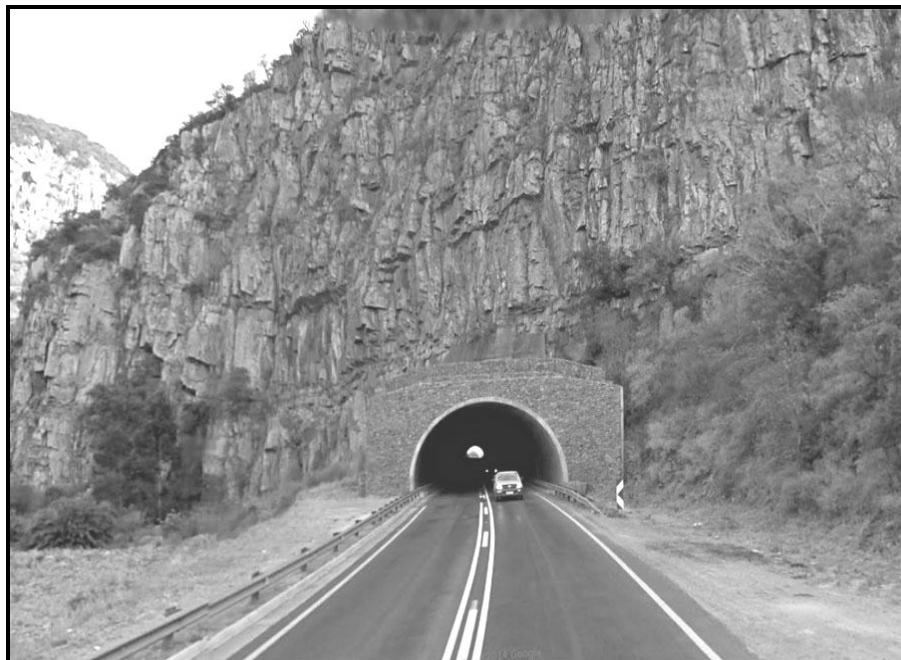
XIYENGE XA A: XITSALWANA**XIVUTISO XA 1****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwana hi yona kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwana xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 250–300 wa marito.

- 1.1 Ku famba i ku vona. [50]
- 1.2 Vutomi bya vana lava tshamaka eswitarateni. [50]
- 1.3 Munhu wo fana na yena ndzi nge n'wi rivali. [50]
- 1.4 Ku va maphorisa ya tsandzeka ku endla ntirho wa wona hi mfanelo swi endla leswaku vukungundzwana byi andza. Pfumela kumbe u kaneta mhaka leyi. [50]
- 1.5 Ku tikeriwa loku madokodela ya hlanganaka na kona etindhawini ta vutshunguri. [50]

Hlawula xifaniso XIN'WE eka leswi nga laha hansi kutani u tsala xitsalwana hi xona. Xitsalwana xin'wana na xin'wana xi fanele ku va na nhlokomhaka leyi faneleke.

1.6

[Xi huma eka: [Thinkstockphotos.com](https://www.thinkstockphotos.com)]

[50]

1.7

[Xi huma eka: www.gettyimages.com]

[50]

1.8

Xi huma eka: www.istock.com

[50]

NTSENGO WA XIYENGE XA A: 50

XIYENGE XA B: XITSHURIWA XA XITSALWAMBIKO XO LEHA

XIVUTISO XA 2

SWILETELO:

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 120–150 wa marito.
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

2.1 PAPILA RA MAFUNDZA

Tsalela n'wamabindzu wa ndhawu ya ka n'wina papila, u n'wi khensa eka ku va a mi akerile yindlu endzhaku ka ku va yi tshwile.

[30]

2.2 XIVIKO

Mukhanselara u ku komberile ku endla vulavisisi bya ku yiviwa ka tintambu ta gezi. Tsala xiviko xa vulavisisi bya wena.

[30]

2.3 ATIKILI YA MAGAZINI

U karhatiwa hi ku xanisiwa ka swifuwo endhawini ya ka n'wina. Tsala atikili ya magazini leyi kombisaka ku titwa ka wena hi mhaka leyi.

[30]

2.4 N'WANGULANO

Tsala n'wangulano exikarhi ka vanghana lava nga heleriwa hi ntirho kutani va kuma mali.

[30]

NTSENGO WA XIYENGE XA B: 30

XIYENGE XA C: XITSHURIWA XA XITSALWAMBIKO XO KOMA

XIVUTISO XA 3

SWILETELO:

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 80–100 wa marito. (U nga tluli pheji yin'we yo hlamulela eka yona.)
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

3.1 KHADI RA XIRHAMBO

Tsala khadi u rhamba vanghana na maxaka eka xinkhubyana xo tlangela sagwadi leri kumiweke hi makwenu eka mphikizano wo yimbelela.

[20]

3.2 HUNGU RA SMS

Tsala mahungu ya mafundza ya sms ya ntlhanuntlhanu exikarhi ka muxavi na muxavisi laha muxavi a vilelaka hi vukorhokeri bya xiyimo xa le hansi lebyi a byi kumeke.

[20]

3.3 SWILERISO

Tsala swileriso leswi faneleke ku landzeleriwa hi vanhu lava tirhisaka layiburari ya mfumo ya le ndhawini ya ka n'wina.

[20]

NTSENGO WA XIYENGE XA C:

20

NTSENGO WA TIMARAKA:

100